

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

В І С Н И К

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 3 (44)

Вінниця – 2023

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу

РІШЕННЯ

Національної ради України
з питань телебачення та радіомовлення
щодо реєстрації суб'єкта друкованих медіа
№ 967 від 28 вересня 2023 року
Журнал

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, англійська

Тематичні напрями Вісника:

- ❖ Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- ❖ Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- ❖ Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- ❖ Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- ❖ Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- ❖ Дисемінація передового педагогічного досвіду
- ❖ Challenges in Education
- ❖ Відомі імена року
- ❖ Проби пера
- ❖ Конкурси
- ❖ Рецензії

Номер затверджено на засіданні Вченої ради
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Протокол № 5 від 21 грудня 2023 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.;
відповідальний редактор: методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Мисліцька Н.А., д.філ.н. Войцехівська Н.К., к.філ.н., доц. Січкара С.А. (Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Когутюк О.В.

Відповідальність за зміст статей несуть автори
Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу : Випуск 3(44) /за заг. ред. К.Ф. Войцехівського. Вінниця : Твори, 2023. 162с.

ЗМІСТ

КАШОЇД АНАСТАСІЯ, Особливості застосування редакційних засад при висвітленні військових конфліктів	5
БУГА ОКСАНА, Як уберегтися від лабетів фабрик наукових публікацій.....	7

ЛАБОРАТОРІЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ТА КРЕАТИВНОЇ ПЕДАГОГІКИ

ВОЙЦЕХІВСЬКИЙ КОСТЯНТИН, МИСЛИЦЬКА НАТАЛІЯ, Використання можливостей сучасного освітнього інформаційного простору для підвищення мотивації до навчання фізики здобувачів освіти педагогічних коледжів	12
БУРАЧЕВСЬКА ЛЮБОВ, Креативність як основний компонент творчої особистості викладача мистецьких дисциплін	17
МЕЛЬНИК АЛІНА, Хорове мистецтво як ефективний засіб формування духовно-естетичної культури молоді.....	22
СВЕРЛОВИЧ ВАЛЕНТИНА, НАДКЕРНИЧНА ЛЮБОВ, Актуальні питання сучасної педагогічної освіти: професійна діяльність в інклюзивному середовищі закладів освіти (з досвіду роботи)	25
ФЕДЧИШИНА ТЕТЯНА, Траєкторія вдосконалення професійних компетентностей здобувачів фахової передвищої освіти в умовах сьогодення.....	31

НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛАБОРАТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

ВОЛИНЕЦЬ ТЕТЯНА, Сучасні аспекти валеологічного виховання молоді.....	36
ЖУПАНОВА ОЛЕНА, МИХАЛЬЧУК ОЛЕСЯ, Використання автентичних відеоресурсів ted talks для удосконалення іншомовної комунікативної компетентності студентів-філологів.....	38
ІСКРА СВІТЛАНА, Організація дистанційного навчання на заняттях з постановки голосу: особливості, проблеми, шляхи вдосконалення.....	44
КАЗЬМИРИШЕНА-ФАЙДЕНКО ОЛЕСЯ, Тренінгові технології як умова формування комунікативних компетентностей майбутніх педагогів	49
МАШТАЛЯР ЙОСИП, Дистанційне навчання як один із засобів вокально-педагогічної діяльності майбутнього вчителя музичного мистецтва.....	52
ХАРЖЕВСЬКА Т. М., Використання творчості Мирослава Скорика у національно-патріотичному вихованні школярів	57
НІКУЛІНА А. О., Web-технології як інструмент ефективного засобу навчання на уроках мистецтва в закладах загальної середньої освіти	60
ОБОДЯНСЬКА НІНА, Поєднання навчального та виховного компонентів на уроках англійської мови	64
ЛУЦИНКЕВИЧ ЛЮДМИЛА, Формування професійних компетентностей майбутніх вчителів початкової школи на засадах діяльнісного підходу	66
МАЙДАНЮК НАДІЯ, Національно-патріотичне виховання здобувачів середньої освіти як основа формування полікультурної компетентності	71
ДОВГАЛЮК СВІТЛАНА, Особливості формування національної ідентичності здобувачів освіти в умовах сьогодення	75
ЛЕЛЯК ЛЮДМИЛА, ТЕТЕРИН КОСТЯНТИН, Пріоритетні напрямки підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання.....	79

ДИСЕМІНАЦІЯ ПЕРЕДОВОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСВІДУ

ГАВРИЛЮК ОКСАНА, ТВЕРДОХЛІБ НАТАЛІЯ, Хоровий спів як засіб музично-естетичного-виховання молоді: досвід художньо-творчої діяльності народної хорової капели «Mіx Voices»	83
МЕЛЬНИК ГАЛИНА, Формування диригентської техніки студентів в процесі фахової підготовки.....	87
МАРЦЕНЮК ОЛЕНА, РУДА ТЕТЯНА, Майстерність укладання робочих зошитів з української мови та літератури (вивчення досвіду викладачів кафедри української філології КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж» Лесі Ненчинської та Юлії Романухи).....	96
ТОКАР ЛЮБОВ, СОРОЧАН МАРИНА, Підготовка майбутніх вихователів до професійної діяльності в умовах інклюзивного навчання у закладах дошкільної освіти.....	101
МАЗУРКЕВИЧ ВІРА, Якісна підготовка до НМТ/ЗНО – запорука успішного вступу до закладу вищої освіти (вивчення досвіду викладача суспільних дисциплін Стасенко Анни КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»).....	106

ВІДОМІ ІМЕНЯ

ВАЦАК КРИСТІНА, Образ видатного філософа й письменника Григорія Сковороди в українській прозі.....	108
КІСЕЛЬОВ ДМИТРО, Бернард Шоу: «Кандида» і «Пігмаліон». Проблематика і художній зміст.....	113
КОНІЧЕК ТЕТЯНА, НЕНЧИНСЬКА ЛЕСЯ, РОМАНУХА ЮЛІЯ, «Він був сином мужика – і став володарем у царстві духа» : до 210 річниці від дня народження Т. Г. Шевченка. Усний журнал на допомогу вчителю-словеснику.....	118
ЯКОВЕНКО ТЕТЯНА, МАЙДАНЮК НАДІЯ, Співвідношення історичної та художньої правди в повісті Юрія Мушкетика «Семен Палій».....	123
ЧЕРЕВКО ВІКТОР, А.Ф.Завальнюк. Музей подільського Баха	128

ЛАБОРАТОРІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ПІА ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ ПЕДАГОГА

ТУРЛЮК СВІТЛАНА, РОМАНУХА ЮЛІЯ, Сценарій ВСЕУКРАЇНСЬКОГО УРОКУ 2023-2024 н. Р. #максимально_ коледж ний	130
МИХАЛЬОВА ЛАРИСА, До питання про підготовку до зовнішнього незалежного оцінювання з біології.....	135
ДИМІНСЬКА ВАЛЕНТИНА, ПЕКУРАРУ ЛЮДМИЛА, У світі джазу	136
РУБАН ВАЛЕРІЙ, Захисти себе сам!	142
КЛИМЕНКО ОЛЬГА, Організація проектної діяльності у закладі дошкільної освіти.....	149
ФЕДОРЕНКО ОЛЬГА, Методично-дидактичні принципи у викладанні німецької мови.....	152

ПРОБИ ПЕРЯ

ОБЕРТИНСЬКА ДАР'Я, Поезія.....	156
ХАБУДА КАРІНА, Марійкина весна	157
ВИМОГИ до підготовки науково-методичних статей Збірника «ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу»	162

**ТРЕНІНГОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК УМОВА ФОРМУВАННЯ
КОМУНІКАТИВНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ**

УДК 159.9.018: [37.091.12-051:005.336.2:316.77

КАЗЬМІРИШЕНА-ФАЙДЕНКО ОЛЕСЯ

викладач кафедри шкільної педагогіки, психології та окремих методик

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Постановка проблеми. У сучасному світі розвинених технологій люди, на жаль, позбавлені значної частки особистого спілкування. Будь-які інформаційні потреби людини в наш час з успіхом задовольняються за допомогою масової інформації та засобів масової комунікації – телефонів, комп'ютерів. Начебто за такого швидкого ритму життя, який ми маємо сьогодні, і немає нагальної потреби в особистому спілкуванні віч-на-віч – на нього просто бракує часу.

Проте певні сучасні професії передбачають високий рівень володіння фахівцями саме мистецтвом особистого спілкування. Серед таких професій чи не найперше місце посідає професія педагога. Саме тому вагоме значення в наш час має комунікативна компетентність педагогів усіх рівнів і постійний розвиток та удосконалення цього вміння. Педагогічна діяльність вимагає від головних суб'єктів навчального процесу високого рівня комунікативних умінь, культури мовлення. Комунікативна компетентність педагогів є необхідною передумовою їх професійної діяльності.

Ефективним засобом підвищення комунікативної компетентності та культури мовлення педагогів є психологічний тренінг. Своєю ефективністю, конфіденційністю, внутрішньою відкритістю, психологічною атмосферою, індивідуальною й груповою рефлексією та іншими явищами тренінг приваблює всіх його учасників.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Вважається, що перші тренінгові групи, спрямовані на підвищення компетентності в спілкуванні, були організовані учнями К. Левіна. Поняття "психологічний тренінг", яке зараз широко

використовується в психологічній практиці, ввів М. Форверг. [3, с. 43]

Психологічний тренінг одержав широке розповсюдження й у вітчизняній практиці. В 1982 році вийшла перша фундаментальна наукова праця Л.А. Петровської, присвячена теоретичним і методичним аспектам психологічного тренінгу. [1, с. 110]

Вивченням, дослідженням, розробкою та удосконаленням психологічних тренінгів займалися такі спеціалісти в галузі психології: Т.С. Яценко, О.Н. Сидоренко, П.Ю. Хряцова, І.В. Вачков, С.І. Макшанов, А.П. Ситніков, Ю.М. Ємельянов та інші.

Метою статті є вивчення ефективності застосування тренінгових технологій в системі освіти та їх вплив на формування професійних компетентностей майбутніх педагогів.

Виклад основного матеріалу дослідження.

На якість педагогічної взаємодії позитивно впливають тренінгові технології. Вони сприяють інтенсивності навчання, результат якого досягається завдяки власній активній роботі його учасників. Знання під час тренінгу не подаються в готовому вигляді, а стають продуктом активної діяльності самих учасників. У центрі уваги - самостійне навчання учасників та інтенсивна їх взаємодія. Основною метою психологічного тренінгу є підвищення комунікативної компетентності його учасників.

Комунікативна компетентність – це здатність встановлювати та підтримувати необхідні контакти з іншими людьми, це система внутрішніх ресурсів, необхідних для побудови ефективної комунікації в певному колі ситуацій міжособистісної взаємодії.

У тренінгу створюється невимушене спілкування, яке відкриває перед групою безліч варіантів розв'язання проблеми, сприяє

розвитку групової динаміки, міжособистісних взаємин у групі.

Тренінг сприяє формуванню навичок співпраці, відкриває нові перспективи, дає не лише специфічні знання та навички з окресленої проблематики, а й допомагає змінити неконструктивне ставлення до них людей на ефективну модель співробітництва.

Тренінгові технології ініціалізують весь потенціал людини: рівень та обсяг її видів компетентностей, які мають місце в професійній діяльності самостійність, здатність до прийняття рішень, до взаємодії тощо.

Успішність занять залежить від того, наскільки послідовно у їх проведенні реалізуються такі специфічні принципи роботи групи:

1. Принцип активності учасників.
2. Принцип дослідницької, творчої позиції учасників.
3. Принцип об'єктивації поведінки.
4. Універсальним засобом об'єктивації поведінки є зворотний зв'язок.
5. Принцип оптимізації пізнавальних процесів в умовах спілкування.
6. Принцип партнерського спілкування. [2, с. 98]

Послідовна реалізація перерахованих принципів ведення групи тренінгу забезпечує якісну відмінність таких занять від занять із використанням традиційних методів навчання: лекції, семінари, опрацювання літератури.

До найважливіших тренінгових методів належать:

Групова дискусія - це спільне обговорення якогось суперечливого питання, що дає змогу прояснити (можливо, змінити) думку, позиції та установки учасників групи в процесі безпосереднього спілкування. У тренінгу групова дискусія може бути використана як із метою надання можливості учасникам побачити проблему з різних сторін (це уточнює взаємні позиції, зменшуючи опір новій інформації від ведучого та інших членів групи), так і в ролі засобу групової рефлексії через аналіз індивідуальних переживань (збільшуючи

згуртованість групи й одночасно полегшуючи саморозкриття учасників).

Ігрові методи містять ситуаційно-рольові, дидактичні, творчі, організаційно-діяльні, імітаційні, ділові ігри. Використання ігрових методів є дуже продуктивним. На першій стадії групової роботи ігри корисні як засіб подолання скутості та напруги учасників, як умова безболісного зняття «психологічного захисту». Дуже часто ігри стають інструментом діагностики та самодіагностики, яка дає змогу ненав'язливо, легко виявити наявність труднощів у спілкуванні, серйозних психологічних проблем. Завдяки грі інтенсифікується процес навчання, закріплюються нові навички поведінки; знаходяться такі способи оптимальної взаємодії з іншими людьми, які здавалися раніше недосяжними; тренуються й закріплюються вербальні та невербальні комунікативні вміння. Гра, мабуть, найефективніша для створення умов для саморозвитку, саморозкриття, виявлення творчих потенціалів людини, для прояву щирості й відкритості, тому що створює психологічний зв'язок людини з її дитинством.

Методи, що орієнтовані на розвиток соціальної перцепції. Учасники групи розвивають уміння сприймати, розуміти й оцінювати інших людей, самих себе, свою групу. Вони набувають навичок глибокої рефлексії, змістової та оцінкової інтерпретації об'єкта сприйняття.

Трохи відокремлено стоять методи тілесно-орієнтованої психотерапії. Останнім часом увагу практичних психологів тренінгових груп усе більше привертає цей вид терапії.

Досвід показує корисність і ефективність застосування в процесі групової роботи медитативних технік. Найчастіше ці техніки використовуються з метою фізичної та чуттєвої релаксації, аби звільнитися від зайвого психічного напруження, стресових станів.

Міні-лекції відрізняються від повноформатних лекцій значно меншою тривалістю. Зазвичай міні-лекції не перебільшують 10-15 хвилин, і використовуються для того, щоб стисло донести нову інформацію до багатьох людей

одночасно; розповісти, як виконувати певні дії, щоб їх згодом опановуватимуть самі учасники в ході практичних вправ; підсумувати результати роботи малих груп для всієї аудиторії. Міні-лекції часто застосовуються як частини цілісної теми, яку «бажано викладати повноформатною лекцією, аби не втомлювати аудиторію. Тоді інформація надається по черзі кількома окремими сегментами (міні-лекціями), між якими застосовуються інші форми й методи навчання: періоди запитань - відповідей, вправи на перевірку засвоєння матеріалу, рухавки, робота в складі малих груп тощо.

Презентації спрямовані на надання нових результатів, нової інформації з конкретного, досить вузького, практичного аспекту теми, яка є предметом навчання.

Мозковий штурм - цей метод тренінгового навчання застосовується як для обговорення всією групою учасників, так і для обговорення в малих групах. Його мета - сформулювати якомога більше ідей на задану тему. Мозковий штурм проводиться у два етапи: на першому етапі формують ідеї, на другому їх оцінюють.

Ситуаційна вправа - це реальна ситуація, представлена групі для аналізу. Вона може бути запозичена з досвіду тренера, колег, з літературних описів, свідчень очевидців. Тренер також може сам описати реальну історію, яка мала місце в житті. За допомогою цього методу можна проводити аналіз реальних ситуацій, визначати в них ключові проблемні питання, формувати ідеї щодо можливого розв'язання таких ситуацій. Але слід пам'ятати, що застосування методу ситуаційних вправ потребуватиме від тренера значних витрат часу на підготовку, тим більших, чим складніше аналізована ситуація.

Аналіз критичних випадків - це метод докладного розгляду якоїсь однієї події з метою усвідомлення досвіду, формулювання висновків та планування дій, які можуть дати позитивні зміни на майбутнє. Для такого аналізу учасники повинні мати певні базові знання за темою обговорення, аби легко

наводити приклади і формулювати ідеї під час виконання вправи для обговорення може запропонувати тренер або сама група в процесі мозкового штурму.

Рольова гра - це ефективна навчальна методика, яка має бути добре продумана і організована, щоб забезпечити позитивний вплив. Вона належить до інтерактивних методів навчання. Інтерактивне навчання передбачає використання різних видів активності учасників тренінгу: фізичної, соціальної, змістовної стосовно тематики тренінгу.

Вправи як форма тренінгової роботи надзвичайно ефективно допомагають викладачеві вирішити основні завдання, що виникають у процесі групового навчання. Вони полегшують процедуру знайомства учасників тренінгу, дають можливість з'ясувати їхні очікування від тренінгу, сприяють досягненню згуртованості групи, полегшують міжособистісне спілкування, стимулюють взаємодію людей між собою, допомагають сформувати команду однодумців, дають можливість викладачеві правильно діагностувати стан групи в кожний період часу, своєчасно попередити можливі конфлікти між учасниками, загалом успішно розпочати, провести і завершити тренінг.

Кожен із перерахованих методів дає свої позитивні результати після його застосування, дозволяє учасникам, котрі ним скористалися, розкрити та зрозуміти себе і оточуючих.

Висновок.

Отже, психологічні тренінги, спрямовані на покращення комунікативної компетентності є ефективним методом підготовки молодих фахівців до професійної педагогічної діяльності. Вони сприяють розширенню можливостей встановлення контакту в різних ситуаціях спілкування, відпрацюванню навичок розуміння інших людей, себе, а також взаємин між учасниками спілкування, опануванню навичок ефективного слухання, активізації процесу самопізнання та само актуалізації майбутніх педагогів, розширенню діапазону їх творчих здібностей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бірюкова Н.В. Інноваційні технології у професійному навчанні і вихованні молоді URL: <http://www.vspu.edu.ua>
2. Ткачук Л. Сучасні освітні технології в активізації пізнавальної діяльності студентів педагогічних університетів. *Вісник Львівського університету*. Серія Педагогічна. 2009. Вип. 25, Ч. 2. - С. 3-10.

*Стаття надійшла до редакції
12 вересня 2023*

**ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК ОДИН ІЗ ЗАСОБІВ
ВОКАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ
МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА**

УДК 378:37.011.3 – 51 : 78]: 37.018.43

МАШТАЛЯР ЙОСИП

*викладач кафедри теорії та методики музичного виховання
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»*

Активний розвиток інформаційних технологій у XXI сторіччі спричинив необхідність модернізації всіх ланок системи освіти України. Одним із пріоритетних напрямів модернізації визнане дистанційне навчання, що відображено в Законі України «Про національну програму інформатизації» (1998 р.), Концепції розвитку дистанційної освіти в Україні (2000 р.), Положенні про дистанційне навчання (2013 р.). З цією метою були створені Українська Система Дистанційного Навчання – UDL System та Український центр дистанційної освіти (УЦДО), центри й лабораторії на базі вищих навчальних закладів.

Професійна музична підготовка на сьогоднішній день залишається недостатньо розвиненою з двох причин: невідповідність традиційним методикам викладання музичних дисциплін, основою яких є безпосередній контакт викладача і учня, і, як наслідок, — складності виходу за межі багаторічного досвіду в напрямку застосування інформаційних технологій. Вакуум у цій сфері активно долається різноманітними онлайн-курсами, відео-уроками, відео-школами, розміщеними на відкритих персональних веб-ресурсах (каналах), на відміну від закритих, або таких, що вимагають реєстрації, персональних веб-ресурсів викладачів на офіційних сайтах навчальних закладів. Авторами таких відео-

уроків є професійні музиканти, музикознавці, молоді викладачі, студенти музичних навчальних закладів.

У зв'язку із ситуацією, що склалася у світі, зокрема і в Україні, а саме за умов пандемії коронавірусу, особливої уваги вимагає проблема ефективності дистанційного навчання. Дистанційне навчання – це новий досвід роботи, що зайняв вагоме місце в освітньому середовищі з огляду на останні події.

Питання дистанційної освіти сьогодні є особливо актуальним, оскільки елементи дистанційного навчання впроваджуватимуться в українську систему освіти на постійній основі, навіть якщо навчальні заклади запрацюють у повноцінному режимі.

Велика роль надається самоосвіті, дистанційним освітнім програмам. Важливе значення цієї проблеми зумовлене тим, що відкриваються нові перспективи для підвищення ефективності освітнього процесу. Історія дистанційного навчання розпочинається ще з далекого 1840 р., коли англійський педагог-винахідник Ісаак Пітман навчав студентів, використовуючи поштові відправлення.

Проблематика дистанційного навчання є достатньо дослідженою вітчизняними й зарубіжними науковцями. Зокрема, теоретичні основи дистанційного навчання розроблені В.